LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1923. Ljubljana, 22. maja 1923. Štev. 4.

PREVZVIŠENEMU IN PRESVETLEMU

GOSPODU

DR. ANTONU BONAVENTURI JEGLIČU

ŠKOFU LJUBLJANSKEMU

PRISEDNIKU APOSTOLSKEGA PRESTOLA

PASTIRJU NAŠIH DUŠ

OB

DVOJNEM JUBILEJU

SREBRNOŠKOFOVSKEM

IN

ZLATOMAŠNIŠKEM

VDANOST IN ZVESTOBO

V. V.
V.

OREMUS, FRATRES, PRO EPISCOPO NOSTRO: DOMINUS CONSERVET EUM ET VIVIFICET EUM ET BEATUM FACIAT EUM IN TERRA ET NON TRADAT EUM IN ANIMAM INIMICORUM EIUS.

27.

POROČILO O SESTANKU DEKANOV

dne 4. aprila 1923.

Dne 4. aprila t. l. se je vršil pod predsedstvom g. knezoškofa v knjižnici škofijske palače sestanek arhidiakonov in dekanov, sklican v Škof. listu 1923 str. 27.

Navzoči so bili gg.: gener. vikar Andrej Kalan, arhidiakoni dr. Čekal, Nadrah in Stroj, ravnatelj Dostal in vsi dekani razen novomeškega, dr. Elberta, ki je bil zadržan.

Shod se je pričel točno ob 10. uri. Po opravljeni molitvi je g. knezoškof pozdravil zborovalce spominjajoč se tudi edinstvenega postopanja skoro vseh duhovnikov ob minulih volitvah v narodno skupščino, kakor je bilo priporočeno v letošnjem pastirskem listu duhovnikom. G. knezoškof je nadaljeval: »Duhovniki pa le še bolj premišljeno in dosledno delajmo za nravni napredek nam izročenih vernikov. Naše molitve, naše poučevanje in sploh vsa naša prizadevanja bodo rodila obilen sad, ako ne koj, pač pa v teku časa. Saj tudi seme, posejano spomladi, prinaša sad šele na jesen.

Preidimo zdaj na dnevni red. Določil sem ga v letošnjem Škof. listu str. 27. in 28. Med tem časom se je nabralo še nekaj gradiva, ki ga bom danes predložil v razpravo. Posebnih poročevalcev za letos nisem odbral. Upam pa, da ste gospodje vprašanja premislili in boste svoja mnenja povedali in tako vprašanja nam vsem v korist pojasnili. Red obravnav naj bo sledeči: 1. o razmerju med župniki in kaplani; 2. o organistih; 3. o misijonski zvezi duhovnikov; 4. o domu za duhovne vaje; 5. o obnovi »Rafaelove družbe«; 6. o katoliškem shodu v Ljubljani in evharističnem kongresu v Zagrebu; 7. glasilo za voditelje Marijinih družb; 8. o točki 2. in 3. določeni za konferenco in 9. o nekaterih manjših zadevah.

1.

Prvi razgovor naj bo **o razmerju med župniki in kaplani.** Ta razgovor sem zato določil, ker se zadnje čase ponavljajo razne pritožbe o tem razmerju. O kaplanih (duhovnih pomočnikih) govori cerkveni zakonik kan. 476 §§ 5—8; tudi naša prva škofijska sinoda str. 172 sqq.

Prosim gospode za njihove nasvete z ozirom na današnje razmere.«

Dekan Lavrenčič (Kamnik) čita nato referat o tem vprašanju, kakor so ga obravnavali na eni izmed konferenc Sodal. Ss. Cordis v Kamniku (referat župnika Riharja iz Doba). Glavne misli referata so:

Uspehi ali neuspehi v dušnem pastirstvu so v veliki meri odvisni od enotnega in složnega dela duhovnikov v župniji, župnika in kaplanov. Tako enotno in složno delo urejujejo cerkveni predpisi.

1. Župnik in kaplan naj se zavedata, da sta služabnika istega Gospoda (Syn. I. 233 a). Ako bi nastalo med njima nesoglasje, ga je treba takoj modro odstraniti. Nikdar naj se tako nesoglasje ne zanese med vernike. Ako poravnava medseboj ni mogoča, naj odloči višja duhovna oblast.

2. Župnik in kaplan morata poznati in spolnovati svoje dolžnosti:

a) oba sta vezana na rezidenco (Cf. Can. 465 § 2—6 in Syn. I. pag. 173); b) župnik naj se vedno zaveda, da je glavni dušni pastir in zato naj pastiruje. Napačno bi bilo, ko bi zvalil vse večje delo na kaplana, ker je njegov kaplan cooperator in ne unicus operator. V prvi vrsti naj obdrži ona opravila, kjer je treba več izkušenosti in kjer bi bila za mlajšega kaplana večja nevarnost; c) pri kaplanu bi bilo napačno, če bi trdil, da to in ono ne spada med njegove dolžnosti. Tudi nasproti župniku ga veže oboedientia canonica. Župniku je namreč dolžan pomagati v vsem duhovskem delu, le applicatio Missae pro populo ga ne veže (Cf. Can. 476 § 6).

3. Kateheza v šoli je eno najvažnejših opravil dušnega pastirja; poučuje naj zato tudi župnik, v kolikor mu čas dopušča in v kolikor je potrebno. V tem oziru velja opomin (Syn. I. 233 g, pag. 174): In divinis officiis vel scholis nihil inscio parocho addant vel demant. Dušna pastirja naj torej skupno določita dneve šolske spovedi in skupno kot prijatelja spovedujeta šolske otroke.

4. Župnik in kaplan morata paziti, da bo vladala med njima enotnost v pastirovanju. Župnik kot starejši in izkušenejši naj poučuje kaplana o razmerah v župniji in o lastnostih posameznikov. Večkrat naj se domenita, o čem bosta pridigovala. Glede te točke velja kan. 476 § 7: Subest parocho, qui eum paterne instruat ac dirigat in cura animarum, ei invigilet et saltem quotannis ad Ordinarium de eo referat.

5. Za medsebojno umevanje je predvsem potrebna vljudnost. Na ljudi kaj dobro vpliva, če vidijo dušna pastirja med seboj ljubeznivo občevati, iti skupno na izprehod — nasprotno hitro opazijo, če hodita svoja pota. — Župnik naj kaplana ceni kot duhovnega sobrata, kaplan pa naj vpričo ljudi vedno spoštljivo govori o župniku (Cf. Syn. I. 233 a, g).

6. Med prav važne zadeve za ohranitev edinosti spadajo tudi službeni dohodki. Noben izmed gospodov naj ne posega v pravice drugega. Bremena in dohodke praznega mesta naj pravično razdelita. Štolnino in darove za sv. maše naj enako računata po skali, določeni po škof. odredbi ali vpeljani v fari. Vsak naj ima štolno knjigo, da ima v slučaju sporne zadeve pripravljen dokument.

7. Pouk o vodstvu pisarne. Obsežno navodilo o tem je bilo objavljeno v Škof. listu 1906 str. 113 in izčrpne predpise nam podaja Syn. II. pag. 156 § 4. Da se ti predpisi izpolnujejo, je treba na obeh straneh dobre volje in zavedanja potrebe. Župnik naj ne bo preveč nedostopen in kaplan naj ne misli, da mu župnik hoče naložiti delo, ki ni njegova dolžnost.

8. Končno še o hrani. Župnik naj skrbi, da bo hrana zadostna, zdrava in okusna, kaplan nasprotno naj se zaveda, da je to za župnika v sedanjem času težko breme, in zato naj ne bo izbirčen, naj ne mrmra in zabavlja pri ljudeh. Glasom zadnjega škof. odloka je cene za kaplansko hrano določiti potom medsebojnega sporazuma. No, kjer vlada prijateljstvo, se bo to že tako uredilo, da ne bo krivice na nobeni strani. Pripomniti pa je, da bo treba dogovor včasih revidirati, ker se cene živilom vedno menjavajo. Radi hrane se morata oba točno držati hišnega reda (Cf. Syn. I. 233 i).

V svrho odprave raznih pomankljivosti bi bilo svetovati, da se pri skupnih konferencah na vsakih par let preberejo določila Syn. I. št. 233.

Prebranemu referatu sledi živahen razgovor. G. knezoškof pripomni: 1. Moralno nemogoče mi je nastavljati kaplane audito parocho glede osebe kaplana, ker bi potem nekaterih ne mogel nastaviti, ker dalje

nekateri po krivici trpe na dobrem imenu, in ker gg. župniki ne poznajo kaplanov; 2. ob kanon. vizitacijah bom skušal odpraviti pomanjkljivosti med dušnimi pastirji; 3. župne pisarne v naši škofiji, če se upoštevajo škof. predpisi, so navadno še točnejše urejene kakor zahteva cerkv. zakonik. — Koblar vpraša, ali je dandanes župnik še dolžan nositi stroške za sarta tecta, popravo in poslikanje kaplanskega stanovanja itd. Vsi gospodje soglašajo v tem, da naj stroške pokrije ljudstvo oz. cerkev.

Dostal, Plantarič, Kete, Pešec in Zabret poudarjajo, da v sedanjem času radi nestalne valute ni mogoče določiti fiksne cene za kaplansko hrano. Na podlagi posveta se stvori soglasen sklep: V prihodnje ostane v veljavi škof. odredba z dne 30. decembra 1921 št. 5008. Plačo za kaplansko hrano je določiti na podlagi sporazuma med župnikom in kaplanom.

Arhidiakon Nadrah prosi, da naj se pri nesoglasju med župnikom in kaplanom ob priliki spora zaslišita obe stranki.

Celsissimus sklene končno razgovor o tem predmetu s pripomnjo, da je v svrho dobrega odnošaja med župnikom in kaplanom potrebno, da si oba osvojita dobro voljo in navadita premagati samega sebe.

2.

Celsissimus: »Drugi razgovor naj bo o **organistih**. O tej zadevi smo se že večkrat razgovarjali. Toda zavoljo različnih okolnosti po raznih župnijah se vse zadeve organistov niso mogle urediti enako in enotno. Na ponovno prošnjo društva organistov je ordinariat v letošnjemu Škof. listu str. 61, naročil »naj gg. župniki pošljejo do 15. marca svojim dekanijskim uradom tabelarične sezname cerkvenih opravil, za katere dobiva organist posebne pristojbine in naj navedejo v seznamu zdaj v župniji običajno takso za organista. Dekanijski uradi naj te sezname urede in jih pošljejo ordinariatu do konca marca. Hkrati naj pripravijo za shod dekanov tozadevne predloge«. Ker ordinariat ni prejel naročenih seznamov iz vseh dekanij, ni mogel za danes pripraviti predlogov. Pričakujem da boste gospodje danes stavili primerne nasvete.

Najprej poroča ravnatelj Dostal sledeče: Podporno društvo organistov s sedežem v Ljubljani je že l. 1921 in 1922 v več vlogah zaprosilo za enotno ureditev organistovskih plač, med drugim tudi: 1. da bi se izenačili štolni prispevki za organiste v škofiji, 2. da naj bi se cerkvena in po možnosti tudi nadarbinska zemljišča oddajala organistom brezplačno v najem. — Obravnave za izboljšanja gmotnega stanja organistov so se pri nas že večkrat vršile. L. 1900 se je o tem obravnavalo na pastoralnih konferencah in leta 1908 in 1915 na dekanskem shodu. V Škof. listu 1918 str. 86 je bil objavljen oklic predsednika društva Stanka Premrla na župne urade za izboljšanje gmotnega stanja organistov in v istem listu l. 1919 str. 51 so se cerkv. predstojništva iznova opozorila na prej imenovani oglas in hkrati se je istim naročilo, naj v zadevi potrebno ukrenejo in stavijo ordinariatu svoje predloge. Glasom Škof. lista l. 1920 str. 26 se je naročilo cerkv. predstojništvom, naj se odda organistom, ako so vešči kmetijstva, priličen del cerkvenega

ali nadarb. zemljišča v najem. Istega leta (Cf. Škof. list str. 66) se je dovolilo zvišanje štolnih prispevkov za naročene pete maše. Prispevki so se zvišali tudi v letošnjem letu.

Glavne točke za izboljšanje stanja je povzela že sinoda II. str. 47 (združitev cerkvenikove in organist. službe v eni osebi, prosto stanovanje, zvišanje obstoječih dohodkov, priporočitev Cecilij. društva, postranska služba občinskega tajnika ali kaj podobnega itd.).

Videti je, da so se cerkv. predstojništva zavzela za organiste, ker v zadnjem času v tem oziru ni pritožb. — Iz poročil, predloženih v smislu Škof. lista l. 1923 str. 61 od strani župnih uradov, je razvideti, da so v posameznih župnijah radi posebnih okolščin razni dohodki tudi glede štolnine.

O predmetu se razvije razgovor: Udeležili so se ga Koblar, Lavrič in Gnidovec. Navzoči so bili soglasnega mnenja, da mora organist poleg svoje službe imeti še kako postransko opravilo, obrt ali službo.

Sklep: Na dekan. konferencah naj se duhovniki pomenijo in določijo za dekanijo stalne štolninske pristojbine za organista. Ordinariat izda direktivo na podlagi v nekaterih dekanijah že vpeljanih stalnih štolnih pristojbin. (Prim. str. 83.)

3.

Misijonsko vprašanje. Poroča g. knezoškof: Društvo za razširjanje sv. vere (Opus a Propagatione Fidei), ki je imelo prej sedež v Lionu in v Parizu, se je po Motu proprio papeža Pija XI. z dne 3. maja 1922 preneslo v Rim, dobilo posebna pravila in je neposredno podrejeno sv. kongregaciji de Propaganda Fide. Kakor je razvideti iz poročil v Acta Apostolicae Sedis, se društvo živahno razvija in ima pri raznih narodih in v raznih državah že predstojništva, urejena po smislu glavnih pravil.

V prelepem apostolskem pismu »Maximum illud« z dne 30. novembra 1919 o razširjanju sv. vere je priporočal papež Benedikt XV. tudi misijonsko zvezo duhovnikov, ki je bila zasnovana leta 1916 od vnetih duhovnikov v Milanu in potrjena od kongregacije de Propaganda Fide.

Zveza naj bi bila po vesoljni Cerkvi pod vodstvom kongregacije de Propaganda Fide. Posamezne zveze naj bi bile narodne ali pokrajinske s škofijskimi podzvezami. Na čelu pokrajinske zveze naj bo predsednik z odborom; na čelu škofijskih zvez naj bo škofijski voditelj s svojim odborom. Škofijski voditelji so obenem odborniki pokrajinske zveze. Predsednika potrdi kongregacija de Propaganda Fide, voditelje pa predsednik v sporazumu s škofom. Člani morejo biti vsi duhovniki, svetni in redovni, pa tudi bogoslovci. Na zborovanju se razpravljajo misijonske zadeve.

Namen te zveze je, vzbujati v duhovnikih zanimanje in vnemo za zunanje misijone in pritegniti širše sloje krščanskega ljudstva k izdatnemu podpiranju misijonov. Redni člani se zavežejo podpirati misijonsko delo, moliti za misijone pri brevirju in sv. maši ter prispevati letno primerno članarino, recimo eno mašno intencijo. Zveza ima svoj list, ki poroča o njenem delovanju.

Ta zveza se je izredno hitro razširila prav povsod: po Italiji, Franciji, Nemčiji in drugod. Kardinal predsednik kongregacije de Propaganda Fide deluje sam za razširjenje. Ker ta zveza delovanje duhovnikov nekako izpopolnjuje in mu odpira obzor čez meje njegove župnije v daljnji svet in mu nobenega novega opravila ne nalaga, nameravam na sestanku jugo-

slovanskih škofov meseca avgusta sprožiti misel, da ustanovimo osrednjo zvezo za vso Jugoslavijo in da podzveze ustanovi vsak škof v svoji škofiji.

Pri nas delujejo za misijone posebno gg. misijonarji sv. Vincencija Pavl., ki imajo svoje misijonišče, svoj misijonski odsek, misijonsko knjižnico in primerna predavanja. Lani so izdali Marijin misijonski koledar. Letos je prof. dr. Ehrlich otvoril na bogoslovni fakulteti misijonski seminar, da gospode bogoslovce za misijonsko delo zainteresira. Da sveto misel izvedemo, naročam gg. dekanom, da na prihodnji pastoralni ali sodalni konferenci duhovnikom delo obrazložite, jih pozovete za pristop ter dotična imena sporočite ordinariatu do konca julija. Ako bo dovolj članov, bom zvezo za našo škofijo ustanovil takoj po zagrebškem sestanku jugoslovanskih škofov.

Škofijski list bo prinesel poročilo o našem sestanku, da se boste na tej podlagi mogli pomeniti na konferencah. Pravila te zveze mi je predložil g. prof. Ehrlich; jih bom že pravočasno objavil.

4.

Dom za duhovne vaje. Poroča Celsissimus:

O »Domu sv. Ignacija« za duhovne vaje sem poročal v pastirskem listu. Zadeva polagoma dozoreva. Kje bi se ta Dom sezidal? Morebiti bi ga škof sezidal na Goričanah, kjer je za gospodarskim poslopjem proti Sori jako lep, miren, solnčen, od sveta odločen prostor, zadaj so gozdi, spredaj bi se napravil lep park; na prostoru je bogat, neusahljiv studenec. Jezuitom prostor posebno ugaja in se jim zdi prav primeren. Prostor je vesel, pred njim šumi Sora in v daljavi se vidijo lepe Kamniške planine. Prostor in dom bi bila lastnina mensae episcopalis, le upravo bi prevzeli oo. jezuitje in pa tudi skrb za vzdrževanje. Nekateri pa mislijo, naj bi bil ta Dom v Ljubljani. S konference Sodalitatis dekanije za ljubljansko okolico, so mi gospodje v tem smislu pisali. Trdijo: a) da možje in mladeniči, ki bodo prišli k duhovnim vajam, bi bili najrajše neopazovani, da ne bi vzbujali nobene pozornosti, kar se more zgoditi le v mestu, ne pa na deželi, in b) za oo. jezuite bi bilo brez dvoma prikladnejše imeti Dom v bližini svoje hiše nego zunaj. O tem sem se z oo. jezuiti že razgovarjal. Na prigovor v točki a) pa nismo mislili in naravnost rečem, da se mi ne zdi utemeljen. V zavodu sv. Stanislava so se že večkrat udeleževali duhovnih vaj akademiki, abiturienti in Orli; toda nikdar nisem čul želje, naj bi ostali neopaženi, pač pa so se z opravljenimi duhovnimi vajami očitno ponašali.

Težava je v tem, da bomo težko dobili potrebno denarno svoto, da se Dom sezida in opremi. Jaz in oo. jezuitje bomo poskusili dobiti dobrotnikov. Eden gg. dekanov mi je v ta namen daroval 500 Din; od drugod sem dobil toliko, da imam naloženih 43.000 Din. Potrkali bomo na dobrotna srca. Vas pa nujno prosim, da z gg. župniki organizirate nabiranje prispevkov po vseh župnijah. Kako? Način prepustim previdnosti posameznih gospodov. Morebiti bi se za pobiranje prispevkov zavzeli tretjeredniki, Orli, ključarji, kongregacije. Nabirali bi mesečno do konca leta. Prosim, da to misel gotovo izpeljete. Premislite knjižico, ki sem Vam jo za to pripravil. Po njej poskrbite za referat pri konferencah.

5.

Izseljevanje v Ameriko. G. knezoškof poroča:

Naši ljudje se zopet mnogoštevilno selijo v Ameriko. Pot gre čez Havre ali čez Hamburg. Naši Slovenci, ko so v Parizu, so že večkrat pisali,

kako nujno potrebna bi bila skrb za izseljence. Iz Hamburga mi je meseca februarja tekočega leta pisalo društvo sv. Rafaela, naj bi pri nas to društvo zopet obnovili. Prosili so me za slovenske knjige, ki bi jih dali v roke potnikom za čas vožnje čez morje. Poslali so mi primerno nemško pridigo, ki naj jo poslovenim in pošljem društvu, da jo bo kak duhovnik izseljencem pred vkrcanjem prečital. Tudi naši duhovniki, ki so v Ameriki, bi radi pomagali.

Kaj naj storimo? V prvi sinodi smo zadevo prerešetavali (str. 98 do 101); v Instrukciji se skrb za izseljence zopet priporoča (str. 162). Marsikaj se je ukrenilo, toda vojska nam je tozadevno delo popolnoma uničila. Kako naj zopet začnemo? Imeti bi morali dobro pisarno, spretnega, navdušenega tajnika in denarnih sredstev. Upam, da se bo katoliški shod tudi s tem vprašanjem pečal. Nekoliko mislim, naj bi kak red to prevažno in prekoristno nalogo prevzel. V tem pravcu si bom prizadeval. Morebiti bi mi kdo gospodov podal dober, praktičen nasvet?

Pri razgovoru svetuje kan. Stroj, naj bi društvo »Dobrodelnost« prevzelo tudi skrb za izseljence, kar bi radi svoje pisarne najlaglje storilo. Do definitivnega sklepa ni prišlo.

6.

Katoliški shod v Ljubljani in evharistični shod v Zagrebu. Poroča Celsissimus:

Meseca avgusta bomo imeli dva važna shoda. V Ljubljani se bo od 25. do 28. avgusta vršil peti katoliški shod. Od zadnjega shoda se je versko, socialno in politično življenje silno razvilo in si nova pota začrtalo. Moramo se orientirati po potrebah časa. Dotična vprašanja so že dozorela, pa je potrebno, da jih prerešetamo in v resolucijah formuliramo. Odbor za pripravo shoda deluje marljivo, navdušeno, korektno. Posebni odseki z načelniki so sestavljeni, vprašanja določena, poročevalci izbrani. Vse je tako ukrenjeno, da bodo vprašanja rešena pravilno, da bodo govori primerni in pragmatični. Gospodje boste gotovo vernike za shod pripravljali in navduševali, ter jih kar največ v Ljubljano pripeljali. Prosim, da boste postopali po navodilih in željah pripravljalnega odbora. Da nas bi Gospod blagoslovil, naročam: da naj od 1. julija dalje jemljejo vsi duhovniki pri sv. maši molitev de Spiritu Sancto, seveda rubricis permittentibus.

Dne 18. in 19. avgusta se bo pa v Zagrebu vršil slovesen evharistični shod. Nadškof pričakuje po pravici, da se ga tudi Slovenci udeležimo prav mnogobrojno. Za našo škofijo sem sestavil mal odbor: kanonik Stroj je kot načelnik, o. Viktor Kopatin S. J. in svetnik Janez Kalan sta odbornika. Ako bo potrebno, si bodo pridružili še tajnikov. Čakajo navodil glavnega odbora v Zagrebu; ko jih dobe, bodo začeli delovati. Gospodje, ne žalimo ne truda, ne stroškov! Jaz se bom shoda udeležil, nanj povabim duhovnike in vernike. V soboto bomo prišli v Zagreb; molili in spovedovali bomo celo noč; imeli bomo nekaj govorov; v nedeljo popoldne se bomo udeležili procesije in zvečer vrnili domov.

7.

Marijine družbe. Glasilo voditeljev Marijinih družb. Presvetli poroča, da se je pri letošnji konferenci dekan. voditeljev v Ljubljani sklenilo izdajati posebno glasilo voditeljev Marijinih družb. Dekan. voditelji so hkrati izrazili željo, da bi to glasilo izhajalo kot priloga Škof. lista. Stroški naj bi se plačevali iz cerkvenih dohodkov.

Navzoči odobre to namero. Naročnina za Škofijski list naj se zato zviša.

8.

Katere **necerkvene splošne organizacije** so po zahtevah časa najbolj potrebne in koristne? Kako naj se vodijo, da bodo dosegle svoj namen?

Razgovora o tem vprašanju se udeleže Lavrenčič, Rihar in Nadrah.

Lavrenčič priporoča ustanovitev kmečkih zvez po kmetih, obrtnih in delavskih po mestih. Poudarja važnost prirejanja enodnevnih poučnih tečajev za fante in dekleta in enodnevnih gospodarskih in zadružnih za gospodarje in može. Vsi člani takih organizacij naj bi letno plačevali gotovo članarino in zato dobivali brezplačno »Domoljuba«. Naročniki lista bi se s tem zelo pomnožili.

Rihar omeni mladinske organizacije, ki so takorekoč bistvo vsega našega gibanja. Pripomni, da so mladi gospodje posebno zavzeti za orlovsko organizacijo. Centrala — kot se zdi — je sedaj v dobrih rokah. Ta organizacija naj se obdrži, pokrepi in razširi. Bistvo te organizacije ni telovadba, prosvetna stran se mora predvsem poudarjati. Ako se poslovnik izpolnjuje, je povprečno življenje fantov res dobro.

Ustanoviti bi bilo tudi krščanske ženske družbe. Tudi ženske je treba zainteresirati za važnejša kulturna vprašanja in jim dovoliti nastop ob glavnih shodih. Prirejajo naj se zanje enodnevni tečaji.

Nadrah priporoča karitativne organizacije. Karitativno delo zelo peša. Elizabetne družbe naj se povsod razširijo. Bolj je treba propagirati ljubezen do bližnjega. Koliko je občinskih revežev in bolnikov brez jedi, postrežbe in obleke! Agilne in pobožne ženske po župnijah je treba organizirati za karitativno delo!

Lavrenčič priporoča ustanovitev okrajnih bolnic.

Vsi predlogi ozir. nasveti se vzamejo na znanje.

9.

Nasveti, katere tvarine naj bi prihodnja **sinoda** najbolj temeljito obravnavala?

G. knezoškof opomni, da namerava l. 1924. sklicati sinodo in prosi navzoče, da podajo nasvete.

Razgovor o tem predmetu je bil prav živahen.

Nadrah priporoča, da bi se izdala v posebni knjižici zbirka škof. postav z ozirom na novi cerkveni zakonik. Naše škofijske postave naj bi se navezale na kanone in hkrati dodalo, kar je pri nas še posebnega. Pri sestavi naj bi sodelovali izkušeni juristi. V knjižici naj bi bil poseben oddelek: pastirstvo glede modernih potreb.

Stroj priporoča obravnavo o pouku krščanskega nauka v ponavljavni šoli in o poživitvi obiska krščanskega nauka v cerkvah v nedeljo popoldne.

Lavrenčič priporoča revizijo prejšnjih sinod z ozirom na nove razmere in novo državo, skrb za naše vojake in služkinje in o ustanovitvi doma za onemogle duhovnike. — Dr. Čekal pripomni, da je zadeva glede doma že v teku.

Rihar svetuje ureditev katekizma, razpravo o šolskem molitveniku in o izenačenju dohodkov duhovnikov — ustanovitev sklada.

Koblar opozarja na mešane zakone in na pogosto ločitev zakonov od mize in postelje.

Celsissimus sklene razgovor o tem predmetu s tem, da izreka zahvalo za stvarne nasvete.

10.

Celsissimus: Imam še nekaj zadev.

a) Urednik lista »Socialna misel« me je prosil, naj list priporočim gg. duhovnikom. Z ozirom na vedno potrebo, da se izobrazujemo in poučujemo v socialnem vprašanju, s tem list prav nujno priporočam gg. duhovnikom, pa tudi izobraževalna društva naj bi ga naročala.

b) Univ. profesor dr. Rado Kušej je pravkar dovršil knjigo o cerkvenem pravu točno po novem cerkvenem zakoniku. Knjigo priporočam in dovolim, da se za vsak župni urad naroči en izvod na cerkvene stroške.

c) P. Petar Vlasić je po dolgem in temeljitem proučavanju začel v hrvatskem jeziku izdajati znanstveno razlago psalmov. Objavljen je »Svezak I.«, ps. 1—23, str. 414. Kolikor morem presoditi, je delo prav dobro, znanstveno sicer, toda se more lahko čitati. Naslov knjigi je: »Psalmi Davidovi«, preveo i protumačio na temelju hebrejskog teksta osobitim obzirom na aleks. in vulg. prevod O. Petar Vlasić, franjevac. Svezak I. ps. 1—23. Dubrovnik 1923. Tisak i naklada knjižare »Jadran«. Ker je knjiga duhovnom primerna, jo vsem gospodom toplo priporočam.

11.

Zavod sv. Stanislava letos dobro napreduje. Naj Vam nekoliko o računu povem. V šolskem letu 1921/22 je bilo stroškov K 4,205.045 ali Din 1,051.261.50. Gojenci so vplačali K 2,027.445 ali Din 506.861.50. — Ostalo smo dobili iz raznih virov, n. pr. škof je dal K 378.000, intencije od sopraznikov so znašale K 78.743, od binacij K 20.791, zbirke K 43.921, zapuščine K 25.666. Bog je pomagal do sedaj, bo pa še naprej.

Žal iz mnogih župnij ne dobivamo več nabirk kvaternih nedelj. Dotični župni uradi bodo dobili posebej opomin.

12.

Celsissimus: Letos bo dne 22. majnika minulo 25 let, odkar sem bil v Ljubljani ustoličen za ljubljanskega škofa. Dne 3. avgusta bo pa minulo 50 let, odkar sem imel v Begunjah novo mašo. Obhajati nameravam obe obletnici bolj skromno in sicer 25 letnico v nedeljo presv. Trojice, dne 27. majnika v stolnici, 50 letnico pa 3. avgusta v Begunjah, moji rojstni župniji. Prosim, da se me na te dneve spomnite v »Memento« pri sv. maši in da me tudi vernikom priporočite v molitev.

Sklep.

G. knezoškof se zahvali za sodelovanje na sestanku, želi, da bi se vsi storjeni sklepi izvršili in z molitvijo zaključi sestanek, ki je trajal skoro tri ure.

28.

RAZNE OBJAVE.

Skrb za zdravje ljudstva. Od zdravstvenega odseka za Slovenijo je prejel škof. ordinariat dopis z dne 4. aprila 1923, št. 3450/23 sledeče vsebine:

Dovoljujem si opozoriti sl. škofijski ordinariat na nastopno zlo v našem ljudstvu.

Zdravniki iz bolnic javljajo, da prihajajo v bolnice bolniki s težkimi afekcijami različnih organov. Njihovo stanje je v mnogih slučajih brezupno z ozirom na popolno ali delno ozdravljenje, ker se niso pravočasno obrnili na zdravnika ali prišli naravnost v bolnico. Ko je zamujen pravi trenutek, je tudi vsa zdravniška umetnost brezuspešna. Ljudje pa čakajo, odlašajo, se zdravijo sami ter se dajo zdraviti od mazačev in ko so že vse preizkusili in jim ni nič pomagalo, pridejo k zdravniku ali v bolnico. Še manje kakor za sebe, se brigajo za bolezni svojih otrok in za njihovo čistoto. Kaj pomaga, če so družine pledne, če pa polovica in več otrok prej pomrje preden doraste! Saj jih že do enega leta umira 18 od 100! In koliko jih po nepotrebnem vzame davica, škrlatinka, ošpice in druge bolezni, ki se dajo pri zadostni brigi in takojšnji zdravniški pomoči brezhibno ozdraviti in omejiti. Brezbrižnost ljudstva je tolika, da jim še dopade, če je hiša kontumacirana, ker jim potem ni potrebno pošiljati otrok v šolo, na zdravljenje pa ne misli nihče. Najlepši dokaz za to so koze, ki so v prejšnjih časih zahtevale toliko žrtev mladih in starih, danes pa — po uvedbi prisilnega cepljenja — jih skoro ne poznamo.

Obračam se torej na škofijski ordinariat, da pomaga zdravnikom v boju zoper to brezbrižnost ljudstva za svoje zdravje, da duhovnik ljudstvo s svojega mesta poučuje in v potrebnih slučajih na dolžnost zdravljenja opozarja. Zdravstveni odsek je ukrenil vse potrebno, da v svojem delokrogu razširja smisel za ljudsko zdravje. Sanitetni šef: Dr. Katičić.

O tem dopisu se gg. dušni pastirji obveščajo, da v danih prilikah opozore ljudstvo na to važno zadevo.

Matrike, izdajanje ex offo izvlečkov. V tej zadevi je prejel škof. ordinariat dopis pokrajinske uprave, oddelek za notranje zadeve v Ljubljani z dne 19. aprila 1923, št. 11.800, ki se glasi:

Neki župni urad je potom okrajnega glavarstva v zvezi s tukajšnjim dopisom št. 5615 z dne 18. februarja 1923 glede izdajanja ex offo (kolkovine prostih) izvlečkov iz matic zaprosil za sledeče pojasnilo:

»Okrajna bolniška blagajna in železniška uprava zahteva od posameznih strank v slučaju poroda in smrti v svrho izplačila podpore zadevne izpiske iz matic; brez takega izpiska stranke ne dobe izplačila. Kako je v teh slučajih postopati?«

Na to vprašanje se da sledeče pojasnilo:

Ex offo, to je uradni izvleček iz matic, je namenjen samo za uradno porabo oblasti, v njih oblastvenem delokrogu.

Niti bolniške blagajne, niti železniška uprava niso oblasti v tem smislu. Radi tega bolniška blagajna ali železniška uprava ali katerakoli druga institucija, katera ne spada med oblasti, navedene v tukajšnjem dopisu 5615 ne zahteva te izvlečke od matičnega urada, temveč od stranke, ker gre edino le za razmerje stranke do dotične institucije. Stranka kot taka mora dotični instituciji doprinesti dokaze, na temelju katerih uveljavi svoje zahteve do podpore, mirovine itd.

Tak dokaz so glede civilnega staleža izvlečki iz matic, katere si mora stranka sama dobiti.

Strankam pa se redno ne more nikdar izdati ex offo (kolka proste) izvlečke iz matic. Izvlečke iz matic (rojstni, poročni, smrtni list) izda matični urad s a m o v e d n o kolkovane. Seveda ima matični urad pravico, za te izvlečke zahtevati od strank tudi predpisano pristojbino za izdajo izvlečka iz matic. Izjemo tvorijo edinole slučaji, ki so v zakonu izrecno določeni (n. pr. § 34 uredbe o opcijah, ali člen 11 zakona o volilnih

imenikih). Za te slučaje pa je tudi oblika in uporaba takih izvlečkov v zakonu točno predpisana.

To mi je čast priobčiti naslovu s prošnjo, da v tem smislu pouči, v kolikor to smatra za potrebno, podrejene matične urade.

O tem se obveščajo vòditelji matic v svrho ravnanja.

Tiskovine za uradne izkaze. Z dopisom z dne 2. septembra 1922, št. 9588 je ordinariatu sporočil zdravstveni odsek za Slovenijo, da bo na svoje stroške nabavil tiskovine, v kolikor jih potrebujejo župni uradi v zdravstvenih ozirih. Nato je ordinariat predložil zdravstvenemu odseku vzorec tiskovine za izkaz cepljencev. Matični uradi naj torej zaprosijo za dotične tiskovine pri okrajnih glavarstvih.

Cerkvene starine. Pri raznih starinarjih se od časa do časa pojavljajo stare umetnine, ki so brezdvomno cerkvenega izvora. Ordinariat je že ponovno opominjal cerkvena predstojništva, da ni dovoljeno prodajati starih cerkvenih umetnin, čeprav so liturgično že nerabne. Gg. cerkveni predstojniki se zato iznova opozarjajo, naj pazijo, da se cerkvene starine od nepoklicanih faktorjev ne bodo prodajale.

Paramenti za Bosno. V Ljubljani obstoječi misijonski odbor za Bosno prosi, naj bi gg. župniki že rabljene in iz bogoslužne rabe izločene mašne plašče ali druge kose paramentov, ki so že zapadli plesnobi in pozabljenosti, naklonili temu odboru, ki bo po svojih sotrudnicah skrbel, da se bodo ti paramenti po možnosti osnažili in popravili za najrevnejše cerkve v Bosni. Darove sprejema imenovani odbor v Ljubljani, »Josephinum«, Poljanska cesta.

Raziskavanja po maticah. Okrajno glavarstvo v Litiji prosi z dopisom z dne 6. aprila 1923, št. 4658 za ex offo rojstni in krstni list Matija Hočevarja, ki je bil po zapiskih v statusu župnije Št. Vid pri Stični rojen 21. februarja 1808. Župni uradi okraja Litija in Novo mesto naj v tem pogledu preiščejo rojstne in krstne matice.

Isto okrajno glavarstvo išče radi ugotovitve pristojnosti nekega Jurija Trunkelj, matičnih podatkov o rojstvu Uršule Trunkelj, rojene 4. aprila 1804, in o očetu imenovane. Župni uradi političnega okraja Litija naj v tem oziru pregledajo matice.

Poročati je ordinariatu v obeh primerih do 10. junija t. l.

29.

PRISTOJBINE ZA ORGANISTE.

V smislu sklepa letošnje dekanske konference v tej zadevi se določajo sledeče najmanjše pristojbine:

Za peto sv. mašo (rekviem, poročna maša, šolska maša itd.) .	Din 10.—
Za rekviem z Libero	„ 12.—
Za spremstvo pri pogrebu odraslih	„ 10.—
Za petje enega nokturna, oziroma srednjih bilj	„ 5.—
Za tri nokturne (velike bilje)	„ 10.—
Za vsake pol ure poti (k podružnicam)	„ 5.—

Pripomnja. Mehača naj plačuje cerkev, istotako pevce, kjer je običaj, da dobivajo denarno nagrado. Muzikalije za kor kajpada plačuje tudi cerkev.

30.

KONKURZNI RAZPIS.

Po okrožnici z dne 23. aprila 1923 št. 1370 je bila razpisana župnija Kopanj z rokom do 15. maja 1923.

Razpisujeta se župniji Škofja Loka in Zagorje ob Savi.

Prošnje za prvo je nasloviti na lastništvo patronske graščine v Škofji Loki, prošnje za drugo na škofijski ordinariat.

Kot zaključni rok za vlaganje prošenj se določa 15. junij 1923.

31.

ŠKOFIJSKA KRONIKA.

Podeljen je bil Kürchpergov kanonikat pri ljubljanski stolnici dr. Tomažu Klinarju, župniku v Škofji Loki.

Imenovan je bil za prosinodalnega eksaminatorja univ. docent dr. Janez Fabijan.

Umeščena sta bila: Franc Zajc, bivši župni upravitelj v Beli peči na župnijo Tomišelj; Franc Žužek, župnik na Kopanju, dne dne 1. maja 1923 na župnijo Smlednik.

Resigniral je na svoje mesto duh. svetnik Gothard Rott, župnik v Zagorju ob Savi.

Višji redovi. V nedeljo dne 29. aprila so prejeli subdiakonat kleriki ljubljanske škofije našteti v Škof. listu 1923 str. 68 in dva klerika splitske škofije: Mladen Alajbeg in France Coce.

Konkurzni izpit dne 2. in 3. maja 1923 so dovršili: Vincencij Gostiša, kaplan v Šmarjeti; Janez Sadar, kaplan v Kranju; Josip Šimenc, kaplan v Naklem.

Katehetski izpit za osnovne in meščanske šole sta dovršila: Vinko Lavrič, kaplan v Ribnici in Franc Šmit, župnik v Podlipi.

Umrl je Janez Florjančič, kaplan v pok., na Raki dne 12. aprila 1923 v starosti 49 let.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 22. maja 1923.

Vsebina: Dvojni jubilej g. knezoškofa. — 27. Poročilo o sestanku dekanov. — 28. Razne objave. — 29. Pristojbine za organiste. — 30. Konkurzni razpis. — 31. Škofijska kronika.

Izdajatelj šk. ordinariat. — Odg. urednik **Josip Dostal.** — Natisnila Jugosl. tiskarna.